

24. Jun. 1845

FACTS

Date:

24. Jun. 1845

Page number:

Dagbog E, side 70-74

TRANSCRIPTION

Tirsdag 24 Juny

Neufchatel ankom Kl 8 Aft.

Med Fordom kom jeg til Rhinen – med Forkjærlighed til Schweiz. Enten jeg nu har ladet mig lede af disse Følelser eller ei, saa er jeg dog bleven ved dem; thi hvor bliver Rhinen af i Hukommelsen alt ved den første Dagreise i Schweiz. Og hvor lidt kan man stole paa Beretninger: Rhinen er udraabt af Alle for sin Skjønhed og den Tour, jeg har gjort i dag, har jeg kun hørt om, at man trøstigt kunde kjøre der, der var Intet videre at see. Jeg er af lige modsat Mening: Jurabjergene, som Veien følger, og til deels er med Krudt sprængt igjennem, have en langt vildere og mere grandios Natur, end Rhinbjergene (Taunus) som hele Veien ere kujonerede af Vinen, der her kjønt maa nøies med Kroge og Skraaninger, der indtage en saare ubetydelig Deel af de vældige, næsten lodrette •71• Klippemasser. Og saa hvor yndigt var det ikke at see en klar grøn Aa, snart løbe rolig hen, og snart skummende boltre sig mellem Klippeblokke, ja, imellem styrtende skumhvid og brusende ned i smaa Fald. Jeg var i høi Grad imponeret af denne Natur, saameget mere som jeg slet ikke havde ventet noget lignende; [overstreget: men] vi passerede Laufen og jeg troer Munster, hvor vi spiste til Middag, jeg for første Gang ved table d'hoter 2 Fr.

De øvrigt Udgivter idag Drikkepenge, Øl, lidt Brød og Tøitransport omtr 1 ½ –

Men videre, vi kjørte nu ned ad en prægtig Vei til Biel, og hvad seer jeg: i det Fjerne laa Alperne, den Kjæde, hvortil Jomfruen hører, og hun var der, det Bjerg, hvis Beskrivelse, alt fra jeg læste Baggesens Labyrint¹ som Barn, har klinget saa deiligt i mine Øren – denne høie, hvide, aldrigbetraadte Jomfru skulde først hilse mig •72• og hun var i godt Selskab: Finsteraerhorn, Schreckhorn og Munken og en heel lang Række, ganske lyse fine blaae med glimrende hvide Toppe. I Biel fik vi en anden Vogn, og jeg satte mig ganske ene oppe paa Kabrioletten, øverst oppe, hvor jeg havde en prægtig Udsigt; hvad havde jeg ikke tabt før i den lukkede Æske. Og nu var mine Øine næsten ufravendt rettede mod den stolte Kjæde, som jeg henad Solnedgang saa rødme og gløde, da den øvrige Egn alt var heelt i Skygge og tilsidst blegne og hylles i Dunkelhed, da Solen var borte. – Men jeg glemte heller ikke Forgrunden; vi kjørte langs Biellersøen, en mageløs Tour, som man vanskelig kan betragte som en Reise; for mig var al Reisetræthed forbi, jeg kjørte kun en Tour, saa deilig, som •73• den nogensinde er budt mig. Allevegne vare Pigerne beskæftigede i Viinhaverne med at binde Planterne op; paa Søen saae man lang- og spidsnæsede Pramme stærkt læssede med Hø, som saaledes bragtes hjem: Acasier og Ahorn, Valnød og Kastanie, Viin og Roser, Epheu og yndige Markblomster, som nu alt have en ganske anden Karakter, end hjemme. Alt dette afvexlede i rig Mangfoldighed. Søen

havde den deiligste blaagrønne Farve, næsten ligesaa kjøn som Sandbunden i Havet hjemme, dog, saa klar er Farven ikke. Tilhøre de bevoxede Jurabjerge, med den graa Steen tittende frem hele Veien, tit i vilde, phantastiske Former – de fjerne sneebedækkede Alper, hvis Farve var mageløs deelt mellem en uforlignelig blaae og en lige saa deilig rødguul, hvor Sneen blev belyst af Solen – det var •74• sandelig et mageløst Syn! Neufchateller Sø er ligesaa smuk, saa jeg tør nok sige: at jeg aldrig har gjort en saa deilig Kjøretour. – Der var saa mange enkelte Ting, jeg vilde skrevet op, men jeg formaaer det ikke, jeg er for træt og maa nøies med at huske det Væsentligste. Dragt, Seletøier, Brønde, Brolægning i Basel, Svalegange, Agerdyrkning med Frugttræer alle vegne midt i Sæden o. m. a. som jeg gjerne havde noteret. – Jeg er her i Hotel du faucon.

¹ Jens Baggesens beskrivelse af Jomfruen indgik ikke i den udgivne del af Labyrinten fra 1792-93, men bragtes først i den posthume udgivelse af fragmenterne til en efterfølger, trykt i Baggesens Danske Værker, bd. 8-11, 1829-31.

**KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE**

NY CARLSBERGFONDET

Torsdag 24 Juni

Königsbrunn ankom K. S. S.

Med Fødslen kom jeg til Rhinen
med Fødselslyst til Schweiz.
Efter jeg nu her lader mig lide
af disse Fælelses eller ei, saer
jeg dog bleven ved dem; thi hvor
bliver Rhinen af: Klokken
som alt ved sin første Dagreise
i Schweiz. Og hvor lidt kan man
stole paa Beretninger: Rhinen
er indvundet af Alle for sin Skjøn-
hed og den Ton, jeg har hørt: dog,
har jeg kun hørt om, at man
trøstelig kunde kjøre der, der var
intet ildet at see. Jeg er af Lige
med et Menneske: Tursbjergene,
som Rhinen følger, og til dels
er med Kræft sprængt i jern
men, have en langt vilde
og mere grand: as Natur, end
Rhinsbjergene (Tännä) som
hele Rhinen er kjædet af.
Rhinen, der her kjører saa ro-
lig med Krage og Skraaninger,
der indtager en saare riktigheds-
fuld af d. voldsige, næsten lodrette

Klippeensæe. Og saa blev jeg
sigt saa lidt ikke at se en klar
grøn. Aa, meget lidt slet hen,
og snart skam mende halthen
sig mellem Klippeblekke, ja, imide-
lem styrtende skumhvid og bruns-
se ned i smale Fald. Og saa
i den fald imponeret af samme
Natur, saameget mere som vi
slet ikke havde ventet noget lig-
nende, men vi passerede
Larfen og vi traer Minster, hvor
vi spiste til Middag, vi for første
gang ved table d'hotes — 2 fr.
De øvrige Midjantes idag Drickpenge, 1/2 -
Og, lidt Raad og Terhanspost omtr
Men videre, vi kjørte nu ned
ad en prægtig Vej til Biel, og
hvad ser vi: i det Fjerne ligger
Alpene, den Kjæde, hvortil
Jernbanen løber, og hun er dog,
det Bjerg, hvis Beskrivelse, alt
for vi hørte Baggerens Labyrint,
som Bern, her klinger saa
sælsomt i mine Øren - denne
hvis, hvis, aldrig hørte
Jernbanen skulde først høre mig

og him var i godt Selskab:
Først aarhøved, Schænkhorn
og Mørken og en heel lang
Jætte, ganske lige fine bleue
med glimrende hvide Toppe.
I Bied fsk er en anden lige, og
si satte mig ganske ene oppe
paa Kabinlitteren, overst oppe,
hvor si havde en prægtig M.
S. yst; hvad havde si ikke tabt
for i den lutherske Alke. Og
sin vare mine fine næsten
infremendte rettede med den
stelte Kjele, som si havde
Solen gang saal sad om og
glæde, da den øvrige Egnalt
var heelt i Skjæppe, og til sidst
blevne og de hænges i Dørkel
hed, da Salen var herte. En
Men si glemte heller, da For
grunden; i kjorte Lange Biler
sæen, en engelsk Tær, som
man vanskeligt kan betragte
som en Reine; for mig var
al Reinstæthed forbi, si kjorte
him en Tær, sae der lig, som

Den nogen inde er hvidt sort
 Allevegne vare Pigerne beskif
 tige i Vindhaverne med at
 kinde Planterne op i frae Læn
 sae man laug og spidsnede
 p. Pramme stærkt lasede med
 Plo, som saaledes bragtes hjem.
 Acasser og Ahorn, Valnød og
 Kastanier, Nier og Roser,
 Epheer og ijsdige Markblom
 ster, som vi alt have en gan
 ske anden Karakter, end hjem
 me. Alt dette afvejsede i sig
 Mangfoldighed. Læser haard,
 Der d'vilde de blågrønne Farve,
 næsten Ligesaa hjem som Læd
 bunden i Blaat hjem me, og
 saa blader Farven i hke. Tilhvi
 re de de vrede. Jerns bjerg, med
 Den græe Steen titte. fra
 hele Verden, tot i vild, phantasti
 ske Former - de fjærne sull
 de d'ethede Alper, hvor Farve
 var magels dult mellem en
 inferabelt blaa og en Lige
 saa d'vilde, rød jern, hvor Læen
 blev helligt af Læen - det var

sandelig et mageligt Lign!
Nimfchatelles Læ er ligesaa
smuk, saa p' ter' mig rigt: at
p' aldrig har gjort en saa deilig
Hyndet. — Der var saa man-
ge enkelte Ting, p' vilde skæbet
op, men p' formaaer det ikke,
p' er for tæt og man vil
med et hushet det Uesentlige.
Drogt, Sletter, Brønde, Brø-
ning: Børst, Lælgang, Ap-
pogning med Frugttræer alle-
ne midt: Sedu a. m. a. som
p' gerne haade uetret. — Jy
er her: Kløt i fæcon.

Onsdag 25 Junij.

Landskabet.

18 Batz	Dampskib til Østerr.
4½ Batz	Tækt om bord.
10 Løns	Ligars.
4 Franc 10 Løns	: Kløt i fæcon: Nimfchatel.
1. Franc —	Frøst om bord
12 Batzen —	Omribs til Landskabet.

En saa malerisk Opstæling
af Nijffter Hattøker, Laldater,
Paraplyer, Engländerne, Fjdskeer